

KURSPLAN

Läs- och skrivinlärning för förskollärare som undervisar i förskoleklass (Uppdrag av Skolverket), 15 högskolepoäng

Literacy Teaching and Learning for Preschool Teachers, Teaching in Preschool Class, 15 credits

Kurskod:	ULFN12	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd av:	Utbildningschef 2022-03-14	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Reviderad av:	Utbildningschef 2024-02-23	Ämnesgrupp:	UV2
Gäller fr.o.m.:	Hösten 2024	Fördjupning:	G2F
Version:	4		

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- visa kunskap om ämnesdidaktisk forskning inom läs- och skrivundervisning med relevans för förskoleklassens verksamhet.
- redogöra för fonologisk medvetenhet, teorier om läs- och skrivutveckling samt utgångspunkter för och beskrivning av olika metoder kring tidig läs- och skrivundervisning.
- visa kunskap om läraruppgifter, undervisningens innehåll och progression i F-3 samt de texttyper som ska ingå enligt aktuella styrdokument.
- redogöra för vad som kännetecknar språk- och kunskapsutvecklande undervisning i förskoleklassen.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- vara en språklig förebild i tal och skrift samt välja och tillämpa en varierande och lekfull läs- och skrivundervisning där anpassning av undervisningen möjliggörs.
- skapa undervisningssammanhang där elever i interaktion med andra och genom multimodala och utforskande undervisningsformer når förståelse för innehållet i olika typer av texter.
- anta språk- och kunskapsutvecklande förhållningsätt på tidig läs- och skrivundervisning.
- välja och tillämpa en strukturerad undervisning som stödjer elevers förmåga att tillsammans med andra skriva och skapa olika typer av texter, där olika medier och material används.
- kartlägga, analysera och bedöma elevers läs- och skrivlärande samt planera, genomföra, följa upp och utvärdera läs- och skrivundervisningen och olika aspekter av den.
- visa förmåga att organisera klassrummets läs- och skrivpraktiker vad gäller olika former för kollaborativt och individuellt läsande och skrivande med möjligheter till anpassning av undervisningen.
- med säkerhet använda det svenska språket i tal och skrift för professionella och akademiska syften utifrån normer för struktur och språkbehandling.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- reflektera och kritiskt granska klassrummets textrepertoar där läromedel och digitala teknologier ingår.
- reflektera och problematisera över läs- och skrivundervisning med utgångspunkt i elevers olika förutsättningar och bakgrunder samt i relation till utbildningens krav på likvärdighet.

Innehåll

Kursen utgår från det läraruppdrag kring läs- och skrivundervisning som lärare i förskoleklassen har. Fokus riktas mot vilka kommunikativa förmågor eleverna ska få stöd i att utveckla samt genom vilka tillvägagångssätt och aktiviteter. I kursen kommer deltagarna att få reflektera didaktiskt kring undervisning med utgångspunkt i aktuella styrdokument och bedömningsstöd samt relevant ämnesdidaktisk forskning.

Kursens innehåll berör:

- Ämnesdidaktisk forskning inom grundläggande läs- och skrivundervisning.
- Undervisningens innehåll och progression i ett F-3 perspektiv utifrån aktuella styrdokument och bedömningsstöd.
- Muntlig kommunikation och berättande genom flera uttrycksformer där elevers ordförråd och förmåga att återberätta stärks.
- Undervisning i fonologisk medvetenhet, tidigt ljudande (avkodning) och tidigt skrivande (inkodning) genom utforskande och elevaktiva arbetsformer med tydlig inramning.
- Undervisning i läsförståelse genom dialogisk högläsning och andra elevaktiva sätt där elever får stöd i att nå förståelse för innehåll i olika slags texter där barnlitteratur ingår.
- Multimodala aspekter och språk- och kunskapsutvecklande perspektiv på läs- och skrivundervisning.
- Lärarens professionella och ämnesdidaktiska uppdrag i tidig läs- och skrivundervisning.
- Inkluderande samt språk- och kunskapsutvecklande perspektiv på tidig läs- och skrivundervisning i relation till elevers erfarenheter, behov och förutsättningar där flerspråkiga hänsynstaganden ingår.
- Undervisningens textrepertoar i nya och traditionella medier med fokus på texttypers särdrag och funktion när elever lär sig skriva och läsa.
- Läromedel och digitala teknologier i undervisningen med fokus på såväl möjligheter som begränsningar när elever lär sig läsa och skriva.
- Kartläggning av elevers läs- och skrivlärande och didaktiska konsekvenser vad gäller elevers skilda behov och förutsättningar.
- Organisering av klassrummets läs- och skrivpraktiker vad gäller olika former för gemensamt och individuellt läsande och skrivande med möjligheter till anpassning av undervisningen inom ett gemensamt sammanhang.
- Läs- och skrivundervisning som en grund för deltagande i ett demokratiskt samhälle.

Undervisningsformer

Undervisningen utgörs av föreläsningar, laborationer/workshops och didaktiska seminarier alternativt litteraturseminarier. I undervisningen används den digitala lärplattformen Canvas.

Den som antagits till och registrerats på en kurs har rätt att erhålla undervisning/ handledning

under den tid som angavs för det kurstillfälle som sökande blivit antagen till. Därefter upphör rätten till undervisning/handledning.

Undervisningen bedrivs normalt på svenska men undervisning på engelska kan förekomma.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt förskollärarexamen eller motsvarande och anställd för undervisning i förskoleklass.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Lärandemålen utgör grund för examination.

Kursen examineras genom seminarium, individuella redovisningar, gruppredovisningar samt individuell skriftlig inlämningsuppgift.

En student garanteras två examinationstillfällen, inklusive ordinarie examinationstillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

För kursbetyget Godkänd krävs minst Godkänd på samtliga examinationer och för kursbetyget Väl Godkänd krävs dessutom Väl Godkänd på minst 8 högskolepoäng.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls vid kursstart.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Seminarium 1	1 hp	U/G
Seminarium 2	3 hp	U/G/VG
Individuell redovisning 1	2,5 hp	U/G/VG
Seminarium 3	1 hp	U/G/VG
Individuell redovisning 2	2,5 hp	U/G/VG
Seminarium 4	1 hp	U/G
Gruppredovisning 1	1 hp	U/G
Gruppredovisning 2	1,5 hp	U/G/VG
Individuell skriftlig inlämningsuppgift	1,5 hp	U/G/VG

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursutvärdering sker vid kursens slut. Kursutvärderingen sammanställs och kommenteras av kursansvarig samt publiceras via lärosätets digitala lärplattform.

Kurslitteratur

Alatalo, Tarja (2022). Kartläggning och bedömning – för att stötta alla elevers läs- och skrivutveckling. I Börtzell-Szuch, D.V. & Vuorenperä, S. (red.) (2022). *Läs- och skrivundervisning utifrån elevers varierade behov*. (Första upplagan s. 17–31). Gleerups.

Aminoff, Christina. (2017). *Samtals- och skriftspråksorienterade lärarledda aktiviteter i förskoleklass*. Licentiatavhandling. Linköpings universitet. Valda delar.

Chambers, Aidan (2011). *Böcker inom och omkring oss*. Gilla Böcker.

Dahlgren, Gösta, Gustafsson, Karin, Mellgren, Elisabeth, & Olsson, Lars-Erik (2013). *Barn upptäcker skriftspråket*. Liber.

Fast, Carina (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva: familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*. Diss. Uppsala universitet.

Fredriksson, Ulf (2022). Elevers rätt att få det stöd de behöver för att lära sig att läsa och skriva. I D.V. Börtzell-Szuch, & S. Vuorenperä, (red.) (2022). *Läs- och skrivundervisning utifrån elevers varierade behov*. (Första upplagan s. 273–283). Gleerups. 11 s.

Herrlin, Katharina, Frank, Elisabeth & Ackesjö, Helena (2019). *Förskoleklassens didaktik. Möjligheter och utmaningar*. Natur & Kultur. Valda delar.

Hvit Lindstrand, Sara (2018). *De yngsta barnens teckenskapande*. Hämtad 9 augusti, 2023 från <http://www.larportalen.skolverket.se/moduler/M034/1>

Schmidt, Catarina (2023). *Kommunikativa klassrumspraktiker. Tidig läs- och skrivundervisning*. Studentlitteratur. 256 s.

Skolverket (2022). *Förskoleklassen – Ett kommentarmaterial till läroplanens tredje del*. Skolverket.

Skolverket (2022). *Hitta språket*. Skolverket.

Skolverket (2022). *Kommentarmaterial till kursplanen i svenska*. Skolverket.

Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet – Lgr22*. Skolverket.

Skolverket (2022) *Nationellt bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling. Svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1–3*. Skolverket.

Skolverket (2023). *Nya språket lyfter! Bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1–6*. Skolverket.

Skoog, Marianne (2012). *Skriftspråkande i förskoleklass och årskurs 1*. Örebro Studies in Education 33. 100 s.

Svensson, Gudrun (2018). *Transspråkande – teorier, bakgrund och praktiska exempel*. Skolverket.

Williams, C. & Pilonieta, P. (2012). Using Interactive Writing Instruction with Kindergarten and First-Grade English Language Learners. *Early Childhood Education*, 40 Hämtad 24 juni, 2021 från

www.researchgate.net/publication/257556927_Using_Interactive_Writing_Instruction_with_Kindergarten_and_First-Grade_English_Language_Learners

Referensmaterial

Druid Glentow, Birgit (2006). *Förebygg och åtgärda läs- och skrivsvårigheter. Metodisk handbok*. Natur & Kultur.